

Alla verkar må bra

Samskapande och inkludering

Metodstöd

FUnK

Folkhälsoenkät Ung + Kultur

Foto: ShareMusic & Performing Arts

Alla verkar må bra

Skapa en röst-, rörelse- och musikföreställning

Detta metodstöd bygger på dokumentation från FUnK-projektet *Alla verkar må bra* som genomfördes av estetelever på Finnvedens gymnasium och elever från Finnvedens gymnasiesärskola. Eleverna från gymnasiesärskolan hade med sina personliga assistenter och lärare som även deltog i den konstnärliga processen. En musiklärare som jobbar med respektive klass var ansvarig projektkoordinator. Projektet leddes av Natallia Pettersson från ShareMusic & Performing Arts tillsammans med workshopsledarna Thomas Hulenvik Klingberg och Micaela Lothigius. Samarrangör var Kulturskolan i Värnamo.

Ungdomarna har fått tolka och gestalta ämnen baserat på resultatet av Folkhälsoenkät ung genom ord, rörelse och ljud. I originalprojektet sammanställdes de olika delarna till en rörelse- och musikföreställning med namnet *Alla verkar må bra*.

Folkhälsoenkät ung och Kultur = FUnK

FUnK initierades i syfte att utveckla en metodik för att inkludera unga i bearbetning, gestaltning och spridning av enkätens resultat.

Folkhälsoenkät ung genomförs vart tredje år i Jönköpings län i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Enkäten omfattar frågor om levnadsvanor, hälsa, skola och fritid. Syftet med Folkhälsoenkät ung är att följa den självrapporterade hälsan bland länets ungdomar och se förändringar över tid. Resultatet sammanfattas i rapportform och når generellt inte målgruppen unga.

FUnK innebär att ungdomar väljer ut och tar sig an teman från enkäten som intresserar dem. Tillsammans med en kulturaktör/pedagog tolkar, bearbetar och gestaltar de resultatet via en eller flera former av kultur såsom teater, dans, skrivande eller musik.

Metodstöd

Detta metodstöd syftar till att ge uppslag och inspiration till eget arbete. Metodiken fokuserar på inkluderande och samskapande konstnärliga processer. Den utgår från individers olikheter och tar hänsyn till olika förutsättningar.

Låt dig inspireras och forma ditt eget FUnK-projekt.

Metodik:

Inkluderande workshopmetodik

Kulturform:

Sång, musik, drama/gestaltning, dans/rörelse och film i lärande konstnärliga processer.

Målgrupp:

Lämplig för körer, musik-, drama-, dansgrupper men även vanliga skolklasser då tidigare erfarenhet eller bakgrund inte spelar någon roll. Metoden är anpassad för grupper med deltagare som har funktionsnedsättning vilka arbetar tillsammans med deltagare utan funktionsnedsättning.

Tidsåtgång:

Fyra till fem dagar, fördelat på två perioder.

Upplägg:

I originalprojektet *Alla verkar må bra* avsattes fyra och en halv dag, fördelat på två perioder.

Första perioden bestod av en halvdag där eleverna fick träffa medverkande från ShareMusic och en representant från sektion folkhälsa som gick igenom resultatet av Folkhälsoenkät Ung.

Andra perioden bestod av fyra heldagar som innehöll nedan moment:

- Skapa en trygg arbetsmiljö och låt eleverna lära känna varandra genom olika övningar.
- Arbeta med röst, rörelse och musikövningar utifrån valt tema.
- Repetition och föreställning med publiksamtal..

Skapande skola-bidrag:

Vid samverkan med professionella kulturaktörer finns möjlighet att söka Skapande skola-bidrag för klasser i grundskolan. Ansökningsperioden är i januari varje år. För mer information om tillvägagångssätt se www.kulturradet.se.

Originalprojektet – Alla verkar må bra

Alla verkar må bra genomfördes av estetelever på Finnvedens gymnasium och elever från Finnvedens gymnasiesärskola, en musiklärare som jobbar med bägge klasserna var ansvarig projektkoordinator. Projektet leddes av Natallia Pettersson från ShareMusic & Performing Arts tillsammans med workshopledarna Thomas Hulenvik Klingberg, tonsättare och musiker samt Micaela Lothigius, koreograf och rörelsepedagog. Samarrangör var Kulturskolan i Värnamo.

Metodstöd utifrån genomförandet av projektet

Alla verkar må bra

Nedan presenteras de pedagogiska steg som användes i originalprojektet. Metoden består av flera olika workshops, vilka bygger på varandra. Du som ledare/pedagog vägleder eleverna genom arbetet. Det är viktigt att alla känner sig delaktiga, även om man inte arbetat med kulturella uttryck tidigare ska alla känna sig trygga i arbetet.

Steg 1 – Introduktion och val av tema utifrån Folkhälsoenkät Ung

Börja med att gå igenom resultatet från Folkhälsoenkät Ung tillsammans med ungdomarna. [Presentationsstöd finns framtaget på läns- och kommunnivå](#). Områden som det ställs frågor om i Folkhälsoenkät Ung är bland annat hälsa, levnadsvanor, skola, relationer och framtiden. Diskutera ämnena med eleverna och be dem associera fritt, skriva ner tankar och ord som är viktiga för dem. Sammanställ och tematisera underlaget från samtalen. Låt sedan ungdomarna välja ett eller flera teman som intresserar dem och som de har engagemang att jobba vidare med.

Om du arbetar med två grupper, där en av grupperna har individer med olika funktionsförutsättningar, gör du detta steg var grupp för sig.

Du har möjlighet att få hjälp av en representant från Region Jönköpings län, sektion folkhälsa, som kan presentera enkätresultaten och svara på ungdomarnas frågor. Tillsammans kan ni komma överens om ett upplägg som passar din grupp.

Steg 2 – En inkluderande grupp

För att våga visa och uttrycka sina känslor krävs att ungdomarna känner sig trygga. Arbetar du med två grupper är det dags för ungdomarna att träffas och lära känna varandra. Skapa trygghet genom olika övningar, val av övning beror på gruppen. Exempel på övningar finns i bilaga 1.

Arbeta med att få ungdomarna att känna sig delaktiga i processen, betona det gemensamma skapandet. Förutom att skapa trygghet mellan ungdomarna är det också viktigt att arbeta med att skapa förtroende för dig som ledare/pedagog.

Foto: ShareMusic & Performing Arts

Steg 3 – Utforska och gestalta tema

Låt ungdomarna undersöka de teman ni tillsammans valt ut. Det finns många olika arbetsmetoder och verktyg du kan använda dig av för att låta ungdomarna utforska och gestalta teman i exempelvis ord, rörelser och ljud. Under arbetet med *Alla verkar må bra* användes ShareMusics arbetsmetoder, se bilaga 1. För mer inspiration till ditt inkluderande arbete, besök ShareMusics hemsida: sharemusic.se

Sätt sedan samman materialet ungdomarna skapat, det kan vara i form av musik, dans och rörelser, som underlag till er föreställning.

Steg 4 – Skapa en föreställning, öva och repetera

Arbeta med underlaget och anpassa innehållet så att det kan användas i en föreställning. Sätt samman de olika delarna, ord, rörelser och ljud till en helhet. Gå igenom föreställningen med ungdomarna och kom tillsammans överens om ett upplägg för övning och repetition. När ni känner er nöjda, låt ungdomarna börja öva och repetera.

Steg 5 – Föreställning och publiksamtal

Det går att genomföra föreställningen mycket enkelt i ett klassrum och bara för varandra. Det går också att sätta upp föreställningen på en större scen för exempelvis skolans övriga elever.

Oavsett hur ni väljer att genomföra föreställningen rekommenderar vi att avrunda den med ett samtal, antingen med gruppen/klassen eller med publiken. Ställ öppna frågor om innehållet och för en dialog, till exempel: – Vad handlade föreställningen om för dig?

Berätta gärna om bakgrunden till föreställningen; hur ni valt tema, hur ungdomarna tänkt, arbetat fram och gestaltat de teman som valts. Om någon medverkande ungdom vill dela med sig av sina egna tankar blir det ett fint inslag till samtalet.

Foto: ShareMusic & Performing Arts

Reflektioner och tips från originalprojektets kulturaktör

Workshopledarna som arbetade med projektet *Alla verkar må bra* beskriver att kärnan i projektet var det inkluderande arbetssättet. Att man utgår från gruppens unika sammansättning och behov och skapar en inkluderande miljö att lära sig i och att lära sig av.

Metoden möjliggör arbete med två olika grupper där individerna har olika förutsättningar. Som ShareMusic belyser: genom att personer med olika bakgrund, erfarenhet och förutsättningar får möjlighet att arbeta tillsammans uppstår nya uttryck i mötet mellan dem.

Grundläggande för arbetet är att gruppen känner förtroende för varandra och för dig som ledare/pedagog. Eftersom det är en ”work in progress” kan man inte misslyckas med arbetet – det går bara att utveckla och förbättra. Uttrycket ”vägen är målet” är passande för denna arbetsform.

Utvärdering

Utvärderingen visar att ungdomarna upplevde arbetet tillsammans mellan klasserna som givande, inspirerande och värdefullt.

”Jag har fått en bättre bild av hur man ser på andra människor. Det är så lätt att vara fördomsfull när det gäller väldigt många saker. Men det är roligt när man får sina fördomar helt och hållet bortsvepta. - Oj, det är så här! – Det är inte alls som jag tänkte. Det behöver inte vara som någon annan säger heller, man kan bygga sin egen uppfattning.”

(Citat från intervju som gjordes med en av deltagarna.)

Om man arbetar med klasser från olika skolor behöver ledare/pedagoger från båda elevgrupperna vara representerade för att koordinera arbetet.

Om elever från en gymnasiesärskola deltar är det ett värde i att även involvera deras personliga assistenter i den konstnärliga processen. De personliga assistenterna underlättar kommunikationen mellan eleverna, då vissa elever med funktionsnedsättning inte har den verbala kommunikativa förmågan. Assistenterna är även en trygghet för både eleverna och ledarna.

Alla verkar må bra

Arbetsmetodik

ShareMusic arbetar med konstnärliga processer där många är med och tillför. Här möts människor med olika förmågor, erfarenheter och bakgrund, för att tillsammans skapa och utveckla sin potential. Processinriktat samskapande arbete möjliggör arbete med grupper där individerna har olika förutsättningar. Arbetssättet innebär en inkluderande miljö där arbetet utgår från den aktuella gruppens unika sammansättning och behov. En miljö att lära sig i och att lära sig av. Genom att blanda olika personer, uppstår nya uttryck i mötet mellan dessa. Arbetssättet består av att ta tillvara och genomföra de idéer som dyker upp i rummet under gemensamma undersökande samtal och repetitioner. Målet är att alla ska känna sig viktiga och delaktiga. Att få vara stolta över att uttrycka sig konstnärligt, oavsett tidigare erfarenheter.

SHAREMUSIC & PERFORMING ARTS

Läs mer om ShareMusic & Performing Arts, Nationellt kunskapscenter för konstnärlig utveckling och inkludering på <http://sharemusic.se>

Röst, rörelse och musikövningar

Micaela Lothigius: Jag gör övningen ”Namn och rörelse” väldigt ofta för att den är så värdefull. Vi formar en cirkel där alla ser varandra och alla får ta plats. Varje person får säga sitt namn och göra en rörelse och alla andra repeterar namnet och gör rörelsen, som ett eko. Övningen förmedlar ”vi har sett dig – vi säger ditt namn och vi gör din rörelse.” Denna övning ger bekräftelse och betyder kanske extra mycket för dem som har svårt att uttrycka sig. Vi hittar alltid något att spegla hos varje individ vilket förmedlar att alla är lika viktiga och del av en gemenskap.

Arbete med musik

Förutom liveinslag blev även inspelat material en del i föreställningen. Till exempel valde Tomas att skapa en komposition för högtalare. Stycket bestod av röster och fraser som eleverna själva improviserade fram. Inspelningen gjordes tidigt i projektet, Tomas klippte ihop det och

redigerade så eleverna fick höra sitt stycke redan dagen efter att de spelat in. Då fick de en känsla av hur deras samskapande låter. Att låta hela gruppen ta del av ”work-in-progress” material på ett sådant vis kan vara väldigt uppmuntrande. Eleverna i Värnamo blev stolta när de fick höra stycket och började få en känsla för att veckans samarbete skulle leda fram till målet – en föreställning. Smakprovet skapade på så vis tillit till att arbetsmetoderna kan generera resultat i form av såväl musik och dans som i talad text och rörelse. Att etablera en trygghet ur denna aspekt är viktigt, att alla inblandade förstår att gruppen kommer att nå fram till sitt mål även om man börjar med tomma händer. Det var också viktigt att eleverna kände sig delaktiga i processen genom att de fick bidra med egna idéer, uttryck, erfarenheter och kunskap i ett tidigt skede.

Musikinstrument

De instrument som användes under FUnK var de som ShareMusics team hade med sig och instrument som fanns på plats i skolan. Skolan hade tillgång till piano, elpiano, cello (en av musikeleverna var cellist), elgitarr, akustisk gitarr, trummor och elbas samt olika rytminstrument. ShareMusic hade med sig en theremin, kontaktmikrofoner som monterades på objekt, möbler eller andra instrument samt appar för surfplatta. En kontaktmikrofon kan även med fördel kopplas till exempelvis en effektpedal för att skapa eko och liknande. Apparna som användes var Bloom, Bebot, Thumb Jam, Air och Thrope.

Folkhälsoenkät Ung + Kultur

Folkhälsoenkät ung och Kultur = FUnK

FUnK initierades i syfte att utveckla en metodik för att inkludera unga i bearbetning, gestaltning och spridning av enkätens resultat.

Folkhälsoenkät ung genomförs vart tredje år i Jönköpings län i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Enkäten omfattar frågor om levnadsvanor, hälsa, skola och fritid. Syftet med Folkhälsoenkät ung är att följa den självrapporterade hälsan bland länets ungdomar och se förändringar över tid. Resultatet sammanfattas i rapportform och når generellt inte målgruppen unga.

FUnK innebär att ungdomar väljer ut och tar sig an teman från enkäten som intresserar dem. Tillsammans med en kulturaktör/pedagog tolkar, bearbetar och gestaltar de resultatet via en eller flera former av kultur såsom teater, dans, skrivande eller musik.